



SIA Laflora  
Kaigu kūdras purvs, Līvberzes pagasts,  
Jelgavas novads, Latvija, LV-3003  
Reģ. Nr.: 40003258598  
PVN Nr.: LV40003258598  
Tel.: +371 63026777  
Fakss: +371 63025267  
info@laflora.lv  
www.laflora.lv

Rīgā, 2022.gada 14.novembrī

### **Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai**

#### ***Par grozījumiem Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (SPRK) 2022. gada 14. aprīļa lēmumā Nr. 1/5 “Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem”***

Uzņēmums SIA “Laflora” ir iepazinies ar sagatavoto 2022. gada 31. oktobra SPRK lēmuma grozījumu projektu: KONSULTĀCIJU DOKUMENTU par grozījumiem sistēmas pieslēguma noteikumos elektroenerģijas ražotājiem un vēlas izteikt iebildumus par sistēmas jaudas rezervēšanas maksas piemērošanas kārtību – piemērojot maksu pirms saņemti pieslēguma noteikumi vai pieslēguma noteikumu projekts.

Tā kā komersanti un AER jaudu attīstītāji, kuri darbojas ar aizņemtu kapitālu – investīciju, kredītu vai citu finansēšanas avotu, tiek diskriminēti, ņemot vērā to, ka projekta finanšu rādītāji ir ne tikai atkarīgi no projektā paredzēto tehnoloģiju vispārējās efektivitātes un plānotajām darbības stundām, bet arī no infrastruktūras izveides izmaksām, kurās ietilpst pievedceļu būve, meliorācija un investīcijas pieslēguma infrastruktūras izveidē.

Norādām, ka objektīvas pieslēguma izbūves izmaksas komersanti var aprēķināt tikai pēc pieslēguma tehnisko noteikumu saņemšanas un būvprojekta izstrādāšanas, tā kā tās var viest būtiskas izmaiņas projekta izmaksu sadaļā, kas savukārt ir būtisks priekšnosacījums finansējuma saņemšanai un piesaistei.

Kaut arī lēmuma grozījumu 10.2 punktā ir paredzētas tiesības 30 dienu laikā atteikties no pieslēguma ierīkošanas projekta bez jaudas rezervēšanas maksas zaudēšanas, šāda kārtība rada uzņēmējiem būtiskus riskus, gadījumos, ja tehnisko noteikumu prasības un nepieciešamās investīcijas nav salāgojamas ar biznesa plānu, kā rezultātā iemaksāto naudas summu nāktos norakstīt zaudējumos. Ņemot vērā to, ka banku garantiju sniegto pakalpojumu izmaksas šādā kārtībā var tikt būtiski sadārdzinātas sakarā ar nenoteiktību un risku.

Norādām, ka šāda maksājumu piemērošanas kārtība neatbilst labajai praksei un neveicina jaunu jaudu ieviešanu, bet rada būtiskus finanšu riskus un administratīvus šķēršļus projektu attīstītājiem. Mēs vēlētos vērst uzmanību, ka šobrīd komercbankas nepiedāvā finanšu garantiju sniegšanu jaudas rezervācijai – līdz ar to šāda pakalpojuma saņemšana var prasīt būtiski ilgāku laiku, kā plānotais maksājuma veikšanas termiņš.

Norādām, ka SPRK lēmuma grozījumu projekta mērķis un likuma grozījumu mērķis atbilstoši Ekonomikas ministra priekšlikumam Nr. 3.3-1/2022/2530N “*Norādāms, ka*

*nepieciešamība piemērot drošības naudu ir saistīta nevis ar sistēmas pieslēguma ierīkošanas tehnisko prasību izsniegšanu, bet ar to, ka, saņemot pieslēguma pieteikumu no potenciālā elektroenerģijas sistēmas dalībnieka, sistēmas operators ilgstoši rezervē sistēmas jaudu. Tas nav pamatoti, ja pieslēgums netiek izbūvēts, jo rada barjeru un neskaidrus apstākļus citiem elektroenerģijas ražotājiem, kas potenciāli vēlētos īstenot sistēmas pieslēguma ierīkošanu. Drošības naudas – maksas par sistēmas jaudas rezervēšanu – piemērošana mudinātu elektroenerģijas ražotājus pieņemt pārdomātus lēmumus attiecībā uz pieslēguma nepieciešamību. Maksa par sistēmas jaudas rezervēšanu būtu piemērojama, ja elektroenerģijas pārvades sistēmai vai sadales sistēmai plānots pieslēgt jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu ar jaudu, kas ir lielāka par 50 kilovatiem, jo sistēmas jaudas rezervēšana šādas jaudas elektroenerģijas ražošanas iekārtas darbības nodrošināšanai nākotnē rada pietiekami būtisku ietekmi uz citu sistēmas lietotāju iespēju ierīkot sistēmas pieslēgumu.”.* No tā secināms, ka likumdevēja nepārprotamais mērķis ir samazināt nepamatotu jaudu rezervēšanu pārvades un sadales sistēmas. Līdz ar to **nav samērīgi piemērot maksu pirms komersantam ir iespēja iepazīties ar gala pieslēguma izmaksām**, pieslēguma rezervēšanas maksas mērķis nav segt pārvades sistēmas operatora administratīvās izmaksas saskaņojot un izstrādājot potenciālos pieslēguma noteikumus. Objektīvi **rezervācijas maksa būtu piemērojama, tikai gadījumā, ja komersants saņemot pieslēguma noteikumus vai to projektu slēdz vienošanos ar sistēmas operatoru par pieslēguma izveidi.**

Norādām, ka konsultāciju dokumentā piemērotā kārtība par jaudu rezervāciju līdz 5MW neatbilst likuma deleģējumā paredzētajam, kurš nosaka, ka maksa ir jāpiemēro pieprasītajai jaudai, kas ir lielāka par 50kW. Tādējādi likumdevējs ir noteicis imperatīvu normu, kurā nav pieļaujamas SPRK interpretācijas. Ja rezervētajai jaudai SPRK ieskatā tiek paredzēta maksājuma forma bankas garantijas veidā, tad šāda forma būtu jāattiecinā uz visiem subjektiem vienlīdzīgi, kuri ir iekļauti likuma deleģējumā un paredz maksājuma veikšanu.

Norādām, ka atbilstoši konsultāciju dokumentam izvērtētās un aprakstītās izmaksas par vienu kilovatu ir attiecināmas tikai uz pieslēgumiem sadales sistēmā, tātad elektrostacijām ar jaudu ne vairāk kā 10MW. **Elektrostacijām, kas lielākas par 10MW un ir pieslēgtas pārvades sistēmai, pieslēguma jaudu nekādā gadījumā nevar ietekmēt spriegumu pazeminošie 110/6-20kV transformatori. Pretējā gadījumā sadales sistēma sāktu veikt pārvades sistēmas funkciju, kas nav iespējams pēc būtības.** Līdz ar to, izmaksu diapazons 30 līdz 50 EUR par vienu kilovatu varētu būt attiecināms tikai uz elektrostacijām līdz 10MW. Tomēr norādām, ka augstāk minēto apstākļu dēļ šādas izmaksas nevar tikt uzskatītas par objektīvi pamatotām.

Ņemot vērā, ka lielas jaudas elektrostacijas var veidot pieslēgumus gan 110kV, gan 330kV apakšstacijās un arī līnijās, aicinām izvērtēt augstsprieguma pieslēgumu izmaksu apmēru un pakārtot jaudas rezervēšanas maksu šiem lielumiem. Pretējā gadījumā **jaudas rezervēšanas maksa (garantija, jeb depozīts) var būtiski pārsniegt faktiskās pieslēguma izbūves izmaksas**, radot nesamērīgu un pretrunīgu investīciju vidi, kā arī **nepamatotu ienākumu avotu pārvades sistēmas operatoram**, gadījumā, ja projekts netiek īstenots.

Tāpat norādām, ka atbilstoši AST (AS “Augstsprieguma tīkls”) attīstības plānā plānoto transformatoru nomaiņas izmaksas paredzētas par būtiski zemākām izmaksām kā

norādītajos pieņēmumos SPRK konsultāciju dokumentā.

Aicinām pārskatīt nepieciešamību veikt ikgadēju maksas pārrēķinu, jo šī jaudas rezervēšanas maksa paredz tikai ražotāja nodomu apliecinājumu, nevis precīzu pieslēguma izbūves budžetu. Līdz ar to regulāra likmes mainīšana nedos nekādu būtisku pieešanu, bet tikai papildus administratīvi noslogos sistēmas operatoru, kā arī radīs sarežģītāku projekta ieviešanas vidi.

Aicinām SPRK būtiski pārvērtēt izvēlēto maksas aprēķināšanas modeli, tā kā konsultāciju dokumentā piedāvātais risinājums neatspoguļo nedz izmaksās balstītu pieeju, nedz sasniedz mērķi novērst nepamatotu jaudu rezervāciju, bet vairāk ir vērst uz konkurences ierobežošanu, neīstenojot likumdevēja gribu. Norādām arī uz būtiskiem tiesību aizskārumiem, kuri rodas šādu normu piemērošanas gadījumā un komersantu tiesībām uz tiesisko palāvību un investīciju aizsardzību. Tā kā vairums atļauju ir saņemtas līdz likuma normas spēkā stāšanās brīdim atbilstoši uz to brīdī spēkā esošajiem normatīviem, tajā skaitā pienākumiem ievērot termiņus un veikt maksājumus. Norādām, ka atbilstoši spēkā esošajiem normatīviem pēc likumprojekta spēkā stāšanās brīža nav normatīva, uz kura pamata varētu tikt izsniegtas atļaujas jaunu jaudu ieviešanai. Tā kā Ministra kabineta noteikumi no 2020.gada 2.septembra Nr.559 ir zaudējuši spēku un nav izdoti jauni noteikumi atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 22.panta 2. punktā paredzētajai kārtībai, secinām, ka SPRK paredzētais projekts ir paredzēts ar atpakaļejošu spēku, līdz ar to nedrīkst radīt negatīvas sekas un būt nesamērīgs attiecībā uz komersantiem, kuri ir izpildījuši spēkā esošos normatīvus, tajā skaitā tādus, kas saistīti ar būtiskām izmaksām līdz šim brīdim.

Norādām, kaut arī likumdevēja mērķis ir skaidrs, ir jārod mehānisms, kurš nodrošinātu Latvijas Republikas satversmē ietvertās pamattiesības, tajā skaitā uz īpašumu un tiesisko palāvību. Satversmes 1. pants ietver tiesiskās noteiktības un tiesiskās palāvības principus. Atbilstoši tiesiskās palāvības principam valsts iestādēm savā darbībā jābūt konsekventām attiecībā uz to izdotajiem normatīvajiem aktiem un jāievēro tiesiskā palāvība, kas personām varētu rasties saskaņā ar konkrētu tiesību normu (sk., piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 19. marta sprieduma lietā Nr. 2001-12-01 secinājumu daļas 3.2. punktu). Tomēr tiesiskās palāvības princips neizslēdz valsts iespēju grozīt pastāvošo tiesisko regulējumu. Grozot tiesisko regulējumu, valstij ir jāņem vērā tās tiesības, uz kuru saglabāšanu vai īstenošanu personai var būt izveidojusies palāvība. Tiesiskās palāvības princips prasa, lai valsts, mainot normatīvo regulējumu, **ievērotu saprātīgu līdzsvaru starp personas palāvību un tām interesēm, kuru nodrošināšanas labad regulējums tiek mainīts** (sk. Satversmes tiesas 2010. gada 15. marta sprieduma lietā 2009-44-01 15. punktu).

SIA "Laflora"

Valdes priekšsēdētājs

Uldis Ameriks

Alta, 29182962

[Sabina.alta@laflora.lv](mailto:Sabina.alta@laflora.lv)